

Euroopan uutuuudet ovat jo Tanskassa

Tanskalaissyndikaatti PIBillä eli Presse-Illustrations-Bureauilla on perinteitä jo viime vuosisadan puolelle. Syndikaatin perusti Hjalmar Carlsen, sjellantilaisen Vendsyssel Tidende-lehden päätoimittaja.

CARLSEN on huomattavan moderni mies: hän huomasi, että kuvat ja piirroksot tekivät lehdestä elävämmän.

Aluksi hän varasti niitä englantilaisesta Illustrated News -lehdestä omaan lehteensä, mutta muidenkin lehtien kiinnostuttua kuvista hän perusti vuonna 1897 PIBin välittämään kuvituksia laillisesti, PIBin nykyinen johtaja Philip Plon kertoo.

Ennen ensimmäistä maailmansotaa PIB oli yksi Euroopan suurimmista syndikaateista. Sillä oli agentit mm. Pietarissa, Pariisissa, Berliinissä. Sodan jälkeen kaikki oli aloitettava alusta.

Tuolloin välitettiin piirrosten ja huumorin lisäksi lasten puuhapalstaa. Sarjakuvat tulivat 1920-luvulla; ensimmäisinä Adamson ja Ferd'nand, jotka molemmat olivat PIBin omia sarjoja.

Tanskalaissyntyisen Henning Dahl Mikkelsonin aloittama pantomiini Ferd'nand on edelleen monien suomalaislehtien suosiossa. Sitä julkaisee mm. Iltalehti. Ruotsalaisen Oscar Jacobssonin yksittäisiä Adamson -strippejä julkaistiin Suomessakin jo ennen päivittäissarjakuvan varsinaista määrittämistä vuonna 1929.

Sodan aikana saksalaiset tuhosivat kaiken. Ja piti alkaa taas alusta. Silloin PIBillä oli myös kustannustoimintaa joka alkoi paisua niin, että sitä varten piti perustaa erillinen yhtiö, Illustrations Förlaget, Plon kertoo. Illustrations Förlagetin nimi muuttui myöhemmin Carlseniksi.

Carlsen -kustannusyhtiö paisui mm. sarjakuvan ansiosta ylikansalliseksi yritykseksi. Lopulta PIB ja Carlsen erotettiin toisistaan ja vuonna 1980 ruotsalainen kustannusjätti Bonniers osti Carlsenin.

"Yksi Carlsenin kasvun syistä oli Rasmus Nalle, joka taitaa olla tuttu teilläkin. Siitä tuli suosittu varsinkin Saksassa kaikkine oheisleluineen", Plon muistaa. PIBillä on edelleen Rasmus Nallen syndikointioikeudet.

Laatua sanomalehdissä

PIB on kunnostautunut myös eurooppalaisen sarjakuvan välityksessä. Sillä on suurimpien kustantajien, mm. Dargaudin, Glenatin, Castermanin ja Albin Michelin albumien sanomalehtilevitysoikeudet. Suomalaiset eivät tästä hyvästä ainakaan vielä ole päässeet osalliseksi, mutta sarjakuvaan va-

kaasti uskova PIBin varajohtaja Flemming Jorck uhkaa selvittää suomalaislehtien kiinnostukseen.

Tanskassahan lehdillä on tapana julkaista värillisiä sarjakuvaliitteitä, joiden laadusta voi saada aavistuksen kuvittelemalla Iltasanomien sarjakuvaliitteen kolminkertaiseksi sekä sivu- että sarjamäärältään.

Esimerkiksi Extrabladetin liitteessä (jossa muuten väritkin on asemoitu kohdalleen) seikkailevat rinnakkain mm. Spirit ja Natasha. Höysteenä on tietysti Kakarakulman kaltaista aineistoa, mutta aikuisiakaan ei ole unohdettu. Albumisarjoista julkaistaan sivu tai kaksi viikossa.

Sarjakuvakulttuuri on siis sanomalehdissäkin aimo askeleen pidemmällä. Niinpä vaikka Bulls onkin Suomessa toimivista syndikaateista suurin, PIB kilpailee sen kanssa Pohjan ykkösen asemasta. Tanskan markkinat ovat miltei yhtä suuret kuin muun Pohjan yhteensä.

Tanskan tilanteen ymmärtää, kun tietää että siellä tuotetaan vuodessa yli 200 albumia. Vastaavat luvut Suomessa ja Ranskassa ovat noin 50 ja 600. Esimerkiksi viime vuotisten Angoulêmen festivaalien tärkeimmät uutuuudet (mm. Tardin 120 Rue de la Gare) oli jo tanskannettu.

Philipp Ploninkin mielestä Tanskassakin on albumeista jo lievää ylitarjontaa. Syyksi sarjakuvan vankempaan asemaan hän tarjoaa samaa yksinkertaista selitystä kuin moni muukin: "Aikuiset ovat kasvaneet sarjakuvan kanssa eivätkä vieraannu niistä aikuisinakaan. Kiinnostuksen kohteet vain laajenevat."

PIB tunnetaan meillä parhaiten Karvisesta, Tenavista ja Valtiaista. Kultakaivoksiensa Karvisen ja Tenavien oikeudet PIB sai vuonna 1985 kun United Media lopetti sarjakuvien välityksen Pohjoismaissa.

Karvinen on Tanskassa suosituin sanomalehtistriippi. Sitä julkaisee 120 lehteä. Valtiaat on myös menestys.

PIBin levittämästä n. 85 strippisarjasta peräti 12 on kotimaisia. (vrt. Bullsilla ei ole levityksessään yhtään ruotsalaista sarjaa.)

Kotimaisen piirtäjän sarja maksaa tanskalaislehdelle suunnilleen saman kuin Suomessakin, eli noin 300 markkaa strippi. Ulkomaisen tuotannon hinta on keskimäärin 150 markkaa strippi. Meillä samalla hinnalla saa koko viikon annoksen ulkomaista.

